

L'ESQUEVELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGO, 290
TELEFON 23994

ADMINISTRACIÓ

RAMBLA DEL MIG, 17
TELEFON 19937

RENGONERES
BARCELONA
1938

Borrell

Yagüe a la presó.

“EL FEIXISME VENÇUT AL BRASIL

EL “PUTSCH” FOU OBRA D'ALEMANYA

Washington, 12.—El senador Pittman, president de la Comissió de Negocis Estrangers del Senat, avui ha declarat als periodistes que la rebel·lió del Brasil era obra de les organitzacions alemanyes i dels alemanys establerts al país, com a protesta contra el decret del President Vargas limitant les activitats dels nazis al Brasil.

Informen de Rio Janeiro que el President Vargas, quan esclatà l'atac de la matinalada, hagué de defensar-se amb una pistola i defensar la seva família. Els soldats rebels, després de matar els seus oficials, intentaren entrar a l'habitació del President.”

A Don Getulio, que volia «caldo», n'hi han donat tres tasses.

Ara potser haurà comprès que això d'ésser aspirant a totalitari té els seus inconvenients i que no hi ha res pitjor que les males companyies.

“EL VATICÀ CONTRA EL FEIXISME PIUS VI NO CORONARÀ EL REI D'ITALIA COM A EMPERADOR D'ETIOPIA

Roma, 12.—Als cercles vaticanistes es declara que el Papa no coronarà el rei d'Itàlia com a Emperador d'Etiofia. La premsa feixista italiana és la que havia publicat que el Papa coronaria el rei italià..

La decisió del Papa sembla respondre a l'actual situació de la política feixista italiana, massa subordinada a la política de Hitler. Als cercles vaticans no s'amaga la irritació davant els atacs de la premsa alemanya, especialment de l'“Angriff”, òrgan del Ministre de Propaganda; Goebbels, que ahir atacà grollerament el Papa, anomenant-lo “el cavaller de Castelgandolfo”. La premsa italiana no reproduïx aquests atacs de la premsa alemanya.—Agència Espanya.”

Quina lliçó, encara que tardana, per a lord Halifax i els creients que tot s'ho creuen. Sort que no deu saber, com nosaltres mateixos, l'existència d'aquest Papa inventat per «La Publ».

“ELS ALEMANYS JA FAN PROPAGANDA A ALSÀCIA I LORENA

París, 12.—El Consell general de la Moselle ha votat una resolució en la qual demana al Govern mesures per a evitar la propaganda alemanya a Alsàcia i Lorena.—Agència Espanya.”

Però ells van fent i van eixamplant la base de la pau... de la pau dels que tenen por al fantasma xantatgista de la guerra.

NOTICIES QUE FAN RIURE

EL CANVI DE NOM DELS CARRERS

A la secció «Els Tribunals», «La Publicitat» del dia 11 publicava una notícia que començava així:

«Mercè Subias, habitant al carrer de Terrida del Marbre...»

Al canvi de noms dels carrers ve a afegir-s'hi ara la traducció. No trigarem gaires anys a veure la Ronda de Sant Antoni convertida en carrer de la Terrissa de Marbre. I els futurs arqueòlegs explicaran que era un carrer de mercat, perquè al costat hi ha el Pes de la Palla. La palla, perquè no es trenqui la terrissa.

“A HONGRIA, TAMBE

Budapest, 12.—L'ex-ministre Jankevitz, conseller secret del regent, ha reunit vuitanta membres de la Cambra Alta, i després d'una llarga discussió s'ha decidit demanar terminantment al Govern una actitud enèrgica contra l'agitació de l'extrema dreta nazi. Als cercles conservadors regna una gran preocupació per l'actiu dels nazis i les seves amenaces com.

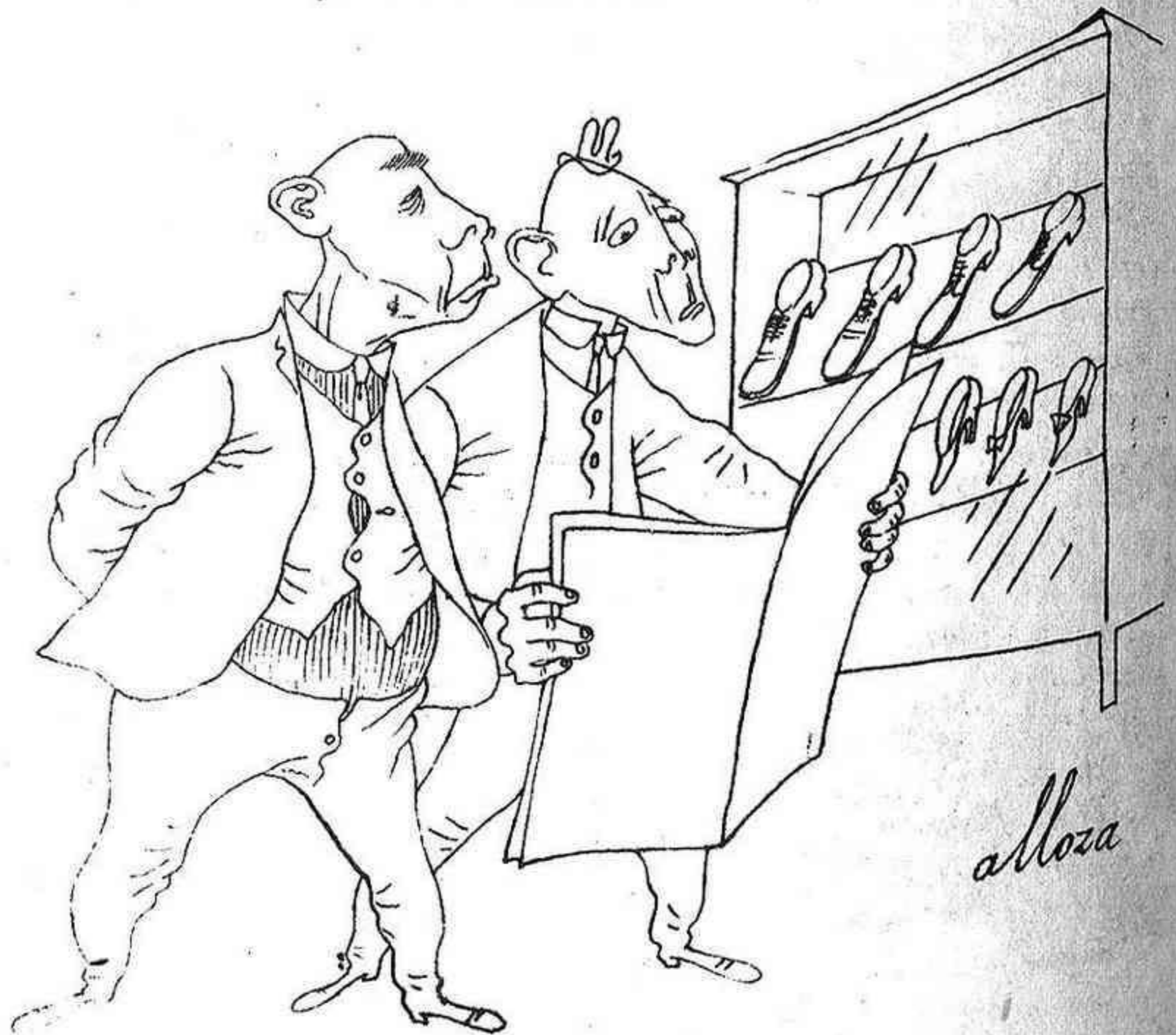
Hongria.—Agència Espanya.”

Abans deien: Per mostra n'hi ha prou amb un botó.

Ara Hitler es fa una botonadura.

—Espanya a d'ésser per al meu imperi
—No! A d'ésser per al meu “Anschluss”

SABATERS LLADRES

—Haurem de vendre les sabates amb “preus” de plom!

allora

CATILINARIA

—Aquest foll ens ha sortit més papista que el papa!

EDITORIAL

El món imperfecte

De tots els impropis que li han estat assignats al món, des que el món és món, se'n podria fer una antologia, ben desagradable per cert.

Des que els astròlegs varen dir que era rodó, per bé que una mica «xato», fins a cul d'olla, al pobre món en què vivim, si això és viure, li han dit: criminal, traïdor, bandit, miserable, brut, glaçat, eixut, i de tot.

Però, quan ja semblaven esgotats els qualificatius i els renecs més destriats, ara resulta, segons acaba d'afirmar lord Halifax, davant del Consell de la Societat de les Nacions, o més ben dit, del Consell de gairebé totes les nacions, ara resulta, dèiem, que el món a més a més és també «imperfecte».

Lord Halifax ha fet aquesta peregrina afirmació per poder recolzar sobre ella tot el pes d'una històrica declinació del dret internacional en favor de la més migrada transi-

gència davant dels que van fent el món de mica en mica més imperfecte encara mitjançant la dinamita, la trilita, l'aire líquid i altres substàncies destructores.

Es a dir, que el món democràtic, menys imperfecte encara que l'altre mig, o sigui, el totalitari, a l'hora de salvar-se per l'energia i si cal per la guerra, de majors i més irreparables imperfeccions o -sigui a l'hora d'agafar les armes per restaurar el dret pactat i negligit, ha estat solemniament declarat inútil als ulls del món, com si fos un mal recluta.

El món nostre, al que oposen els feixismes una perspectiva pròxima de barbàrie i d'esclavitud, resulta, segons el dictamen dels més autoritzats per a mobilitzar-lo, que és imperfecte, o sigui, considerat militarment inútil, apte per a serveis auxiliars.

Auxiliars de la transgressió, de l'agressió,

de la infracció dels tractats i dels pactes de pau.

Però ells, els feixistes, els invasors, els totalitaris, els anexionistes, per ésser contraris en tot i per tot a nosaltres, estan trametent, segons informacions verídiques de l'Espanya de Hitler i de Mussolini i fins i tot de Franco, tots els inútils, fins i tot els totals, al front a lluitar barrejats amb els moros, els alemanys i els italians «voluntaris», contra els que defensen el sòl de la pàtria contra la invasió.

Mentrestant, els útils, els valents, els suposats herois de la rebel·lió militarista del 19 de juliol, van a la presó cridant escarrassats «Arriba España», com Yagüe o veuen recollir per les escombraries el seu retrat com el del fotogràfic i radiofònic Queipo, per ordre de Martínez Anido, o sigui en nom de la regressió més perfectament imperfecta.

ACAPARADORS

- A com van, els ous?
- A 40.
- Quina manera de rebentar el mercat!

Una bomba alemanya al Palau de la S. D. N.

El Consell de la Societat de les Nacions tramet una enèrgica nota al Govern de la República Espanyola

Ginebra, 14.—Mentre el Consell de la S. D. N. estava deliberant, se sentí ahir un poderós xiulet que posà en moviment els uixers del Palau per tal d'expulsar l'impertinent que feia unes semblants manifestacions de protesta. L'explosió, però, que va tenir lloc al cap de poca estona, va demostrar que no es tractava de cap protestari, sinó simplement d'una bomba d'aviació que havia caigut al Palau.

Passats els primers moments de confusió i pànic, fàcilment comprensibles donada la recuperació de la neutralitat suïssa, foren recollides les víctimes, que resultaren ésser afortunadament els enemics de la reforma del Pacte. També foren recollits fragments de la bomba, que per les inscripcions que portaven es veia que el projectil era de fabricació alemanya. No es tractava, doncs, com de moment s'havia cregut, d'una agressió premeditada de l'aviació de la República espanyola, sinó simplement d'un error de punteria de l'aviació de guerra alemanya, voluntària del general Franco.

Restablerta la calma, el Consell, com en els moments de greu perill de temporal en el llac Lemán, es reuní i, com un sol home, acordà trametre una enèrgica protesta al Govern espanyol. La nota diu així:

«El Consell de la Societat de les Nacions, reunit en el Palau de la Societat de les Nacions, Quai Wilson, a Ginebra, per tractar d'importantíssims assumptes relacionats amb la conservació de la pau, s'ha sentit desagradablement sorprès per l'explosió d'una bomba de gran potència i de procedència alemanya, que ha causat víctimes entre alguns delegats.

Per bé que aquests delegats no tinguin gaire importància, la procedència del projectil, indubtablement alemany, fa creure que mal un país com Alemanya, que no forma part de la S. D. N., no hauria pensat a agredir aquesta societat i sols per dificultats del lliure exercici del dret de punteria, el més amunt citat projectil ha pogut caure dintre el clos de la nostra institució.

Es per això, i per a evitar que en el successiu es repetixin semblants accidents, que el Consell de la Societat de les Nacions comina al Govern de la República espanyola, país sociatari i, per tant, sotmès a la seva autoritat, que faci el necessari per a evitar l'aplicació de les sancions que segons el reglament li correspondrien, per tal que els avions militars alemanys voluntaris al servei del general Franco no es vegin obligats a volar tan alt que, no podent precisar la punteria, les bombes puguin agredir a aquelles persones, animals o coses a què no anaven destinades.

Ginebra, a 13 de maig del 1938, XIX Any Triomfal.

El President,
Munters

El Secretari,
J. Avenol

L'empresari del joc,
Halifax »

ESQUELLOTS

EL SISTEMA I LES VITAMINES

—Acabo de saludar l'Esclasans... No sé què deu passar-li... S'ha aprimat d'una manera alarmant...

—No hi ha possibilitat d'engreixar-lo. I això que és l'únic a Catalunya que s'empassa els seus versos, atapeïts, densos, espessos, quantiosos...

—Deu fallar la substància.

—Potser sí. Jo no els he tastat mai.

GRAMATICS

Als vidres d'una taverna hi ha una inscripció escrita amb blanc d'Espanya que diu: «NO YA VI». Dos refugiats anaven a entrar-hi i reculen. L'un, amb posat d'expert, diu a l'altre:

—«No hay vino, compadre... Esto quiere decir el leterrito... Sólo que estos catalanes lo escriben al revés que nosotros. Esto de YA quiere decir AY...»

—«Faltaría una hache»—diu el segon.

—«También faltan la «n» y la «o» del vino, ignorante!»

PEU SENSE NINOT

—Redenal Com has crescut, noi, d'ençà que vaig veure't ahir a la tarda!

—Es que duc sabates noves, i pugen molt.

—Ah, vetaquí!

«VAGI A LA M...!»

Per si no n'hi havia prou amb obligar els seus empleats a saludar-se pel carrer amb el ritual «Heil Hitler!», la gerència de la Companyia d'Electricitat de Leipzig decidí que totes les confèrències telefòniques comencessin i acabessin amb aquells mots. La qual cosa fa que se sentin diàlegs tan divertits com aquest:

—Digui...—fa un leipzigia cridat al telèfon.

—Heil Hitler!—respon la veu de l'altre cap de fil—. Si demà no passeu a pagar la factura, us serà tallat el corrent. Heil Hitler!

Hom suposa la resposta silenciosa de l'altre.

FUM. FUM. FUM...

La premsa diària ha fet pública una nota del Fons de Solidaritat Internacional acusant rebut d'una important tramesa de tabac anglès i de la forma com s'ha distribuït. Un cop ateses, preferentment i com pertoca, les necessitats del front, se n'ha repartit als que des de la rera guarda també contribueixen al triomf

de la República. Entre ells, els periodistes i tota la resta dels treballadors de premsa. Aquest repartiment es féu enviant al director de cada diari una quantitat determinada de paquets, facultant-lo perquè els distribuís, a la seva comoditat, entre el personal a les seves ordres.

Tot ha anat com una seda, llevat d'una petita contrarietat soferta a la redacció d'un estimat col·lega, a causa de què el company que fins fa alguns dies el dirigia, és un home que fuma massa.

BRASIL

Getulio Vargas, aferrissat pretendent a la glòria d'ésser un nou Schuschnigg, s'ha pensat una mica tard d'haver pujat al poder sobre l'esquena d'un totalitarisme no prou total fet a semblança del que Hitler va implantant al món tan pacíficament.

Ara a Vargas se li han subllivat al Brasil els alemanys.

Algú, comentant el fet, deia: Aquests nazis no sols tenen mala llet, sinó que també tenen mal café. Es referia al café del Brasil.

ELS «DOSSIERS» DE HITLER

Ara s'ha sabut, «La Vanguardia» ho deia dimecres avantpassat, que Hitler, per convèncer Schuschnigg en la famosa i irreparable entrevista a què l'obligà «voluntàriament» a Berlín, li posà als dits un «dossier» que contenia els projectes de defensa de l'Estat major austríac, per una probable, i tan probable, agressió d'Alemanya.

El canceller austríac quedà esmoperdut, i per si no en tenia prou, Hitler encara li va donar a mirar els plans que el propi Estat Major alemany tenia preparats per restablir l'ordre, si calia, que ja s'ha vist que no calia, a Austria.

Amb limitadíssimes atenuants, Schuschnigg va anar a parar d'allí a la presó, on Goering el reserva, per si cal un procés internacional que ajudi a restablir l'ordre, si cal, a d'altres indrets del món.

El que seria curiós, però, és saber quants altres interessants «dossiers» posseeix encara el pintor austríac per anar tirant, o més ben dit, per anar fent sense necessitat de tirar.

Enmig de tot, ningú no el podrà criticar de no estalviar pólvora.

M. — Que vénis per allò del reconeixement?

H. — Sí, vinc a què em reconegui l'emperador d'Austria.

Un afer sensacional

Ha estat robat el paraigües del Negus

DESAPARICIO MISTERIOSA

Ginebra, 15.—Les autoritats federals van de cap. De l'hotel on s'estatja l'emperador d'Etiopia ha desaparegut el famós paraigües del Negus.

La policia ha començat immediatament una enquesta, i ha ordenat la detenció de diversos empleats de l'hotel. L'encarregat de l'equipatge de S. M. imperial s'ha suïcidat.

El Negus s'ha negat a fer cap declaració als innumbrables periodistes que, atrets pel succés, han intentat visitar-lo.

ES SOSPITA DE LORD HALIFAX?

Ginebra, 15.—Els tràmits de l'enquesta relativa a la desaparició del paraigües de l'emperador d'Etiopia es porten el secret més rigorós. Sembla que les sospites han recaigut, primerament, en els Delegats a la S. D. N. d'alguns països septentrionals en els quals els períodes plujosos són molt freqüents. Es diu, també, si ha estat detingut lord Halifax; però en el nombrós i variat equipatge del mi-

nistre anglès no ha estat possible trobar-hi cap paraigües, car lord Halifax es defensa de la pluja mitjançant impermeables de l'acreditada casa londinenca Smith Brothers.

ELS PERIODISTES, DESORIENTATS

París, 16.—Els grans rotatius continuen emplenant llurs primeres pàgines amb informacions relatives a la desaparició del paraigües del Negus. Però, sensacionalisme i conjectures a part, l'afer, a les trenta hores d'haver-se produït, resta tan obscur com en el primer moment.

L'enviat especial de «Paris-Soir» assegura que a la nit d'autos foren vistos uns ídems misteriosos aturats a la porta de servei de l'hotel on s'estatja la delegació abissínia. En acostar-se el «sereno» de l'hotel, els conductors dels autos perderen la serenitat i arrencaren a córrer immediatament.

Pocs minuts després, els familiars del Negus notaren la desaparició del paraigües i fou cursada la denúncia a la policia gine-

brina. Sempre segons l'alludit corresponent, els automòbils eren de marca italiana.

L'afer del paraigües pren, de mica en mica, un caràcter polític que no fa més que embolicar-lo. Els diaris de dretes i esquerres es llancen els uns als altres les versions més apassionades. Cada vegada, tot es presenta més negre, com la tela del mateix paraigües.

Sortosament, aquests dies es registra a Ginebra un temps meravellosament primaveral, que fa innecessari del tot l'ús del paraigües i que ha permès al Negus poder traslladar-se al Palau de la S. D. N. Si aquests dies arriba a ploure, potser el curs de la història mundial hauria estat del tot variat.

EL COS DEL DELICTE, ES A ROMA?

Roma, 17 (urgent).—Alguns ciutadans que passejaven per les immediacions del Quirinal han pogut veure un paraigües estès en un dels jardins. Es tractava d'un paraigües extraordinari, com mai n'hagin vist ulls humans.

Afinant llur mirada, els curiosos han pogut observar que el paraigües es bellugava. Al cap d'una estona, ha sortit de sota seu un homenet, un home de baixa estatura, còfat d'una gorra militar altíssima. Els curiosos, si no temessin caure en delictes de lesa majestat, assegurarien que l'homenet refugiat sota el paraigües era el mateix rei d'Itàlia.

Naturalment, la policia feixista ha manat recollir els diaris que donaven compte de la descoberta del paraigües al Quirinal.

UNA PISTA QUE NO DESPISTA

Ginebra, 18.—Ja no subsisteix cap dubte respecte que el paraigües del Negus fou robat per agents de l'espionatge italià i traslladat immediatament a Roma. La policia ginebrina ha detingut un italià intèrpret a l'hotel on s'estatjava el Negus i la seva família. L'interrogatori a què ha estat sotmès el detingut ha estat del tot infructuós, car l'intèrpret s'ha tancat en el mutisme més absolut, al·legant que no coneixia altre idioma que el nadiu.

El secretariat de l'Emperador d'Abissínia ha anunciat que S. M. imperial presentarà immediatament una denúncia al Tribunal Internacional de La Haia. Alguns eminents juristes opinen que, tractant-se d'un paraigües, la denúncia hauria d'ésser cursada a algun Tribunal de les Aigües, similar al que funciona a València.

EL SECRET DEL SUMARI

Londres, 19.—L'afer del robatori del paraigües del Negus ha relegat a segon terme tots els altres problemes polítics. Es tem que aquest nou i sensacional afer no retardi els treballs del Comitè de No Intervenció, la qual cosa posaria en greu perill la pau europea.

El «Times» publica una informació de Roma que, en ésser divulgada, ha produït un gran escàndol i que ha estat desmentida formalment per l'Ambaixada d'Itàlia.

Segons l'article del «Times», davant la possible negativa del Sant Pare a coronar Víctor Manuel com a Emperador d'Etiopia, Mussolini ha volgut procurar-se, a qualsevol preu, el famós paraigües del Negus, que, a falta de la corona imperial, serà el símbol vistent de la nova dignitat imperial del Rei d'Itàlia.

Aquest s'ha emprovat ja el paraigües i, encara que els servils i aduldors cortiscans s'hagin apressat a assegurar-li que li queda admirablement, l'home opina que li ve gran.

— Ja plou!

A LA CUA

Els que poden saber-ho pronostiquen la fi de la guerra

(Una llarga sèrie de dones, les primeres de les quals es troben ja al llindar d'una botiga de llegums. Les altres, en rengle compacte, ocupen un bon tros de vorera i obliguen els peatons a circular per la calçada. Les dones es diuen, com gairebé totes les del nostre país, Carme, Mercè, Ramona, Francisca, Antònia, Munda, Filomena, Eduvigis, Eustàquia, «Pepita», etc., però nosaltres, per a comoditat pròpia del benivolgut lector, els canviem llur nom respectiu per un número, suficient per a diferenciar l'una de l'altra i per acatar, gustosament i emocionada, les normes reguladores de les cues com cal i que tenen una visió clara de llur responsabilitat en l'hora gràvida de preocupar-se de les mongetes.)

- 1.—Ja hi tornem a ésser!
- 2.—Oh, sí! No me'n parll!
- 3.—Ja voldria que tot s'hagués acabat!
- 4.—No temi; som les primeres.
- 3.—Volia dir la guerra.
- 4.—Ah!
- 5.—Doncs, miri, em sembla que va per llarg.
- 6.—No ho cregui. L'home de casa, que treballa en una fàbrica de material de guerra...
- 7.—Ah, sí? Què fa?
- 6.—Sivelles de pantalons...
- 8.—Ja veul! Ell sí que sempre deu dur-los ben posats!
- 6.—Sóc jo qui els hi porta, mestressa.
- 8.—Ah, perdoni.
- 5.—Digui, digui.
- 6.—Doncs ell, que em penso que pot saber les coses, oi?, diu que per Sant Joan menjarem la Coca de la Victòria.
- 9.—Cregui-s'hol!
- 10.—A mi m'han assegurat que serà per Sant Jaume.
- 9.—Per allò de què és el «Matamoros»?
- 6.—¿I a vostè qui fa ficar-la on no la demanen?
- 9.—La meva reial gana.
- 10.—Ja m'ho semblava que fa tuf de monarquica.
- 11.—Per què fa cua? Per mongetes o per fer derrotisme?
- 9.—Busqui's xerraire, pingo.
- 11.—Me'l miro, el pingo!
- 10.—Vegi que jo no la toqui!
- 9.—De primer renti's les mans.
- 10.—Potser serà amb el peul!
- 9.—On?
- 10.—Al lloc que fa servir per seure.
- 9.—Parli clar, donal!
- 11.—Hi ha censura.
- 12.—El que hi ha és molta llengua i pocs fets.
- 13.—Quines ganes de discutir!
- 12.—Veieu l'altra! Per què no demana la paraula?
- 13.—Perquè em basto per a prendre-la.
- 14.—La paraula i el lloc... No faci la desentesa. Va darrera meu!
- 15.—Ja s'havia «colat»?
- 16.—I doncs, què? N'hi ha moltes que promouen disputes per fer com el gos de la «fàbula».
- 13.—La «fàbula» és vostè, noia, que té tota la cara de servir un senyor de «pan y cuchillo».

- 17.—«Caramba! Ca ma disas?»
- 13.—Val més que les deixi pel que són.
- 18.—Sí, dona, sí: no s'hi capfiqui.
- 13.—Gràcies a Déu, puc anar amb el cap ben alt.
- 19.—¿I presumir aquestes ratlles que es fa amb llapis tinta al lloc on les dones de seny hi portem el pel amb què la naturalesa ens afavoreix en venir al món?
- 20.—Caratsus! A quina hora despatxa, senyora «advocada»?
- 21.—M'agradaria veure-la amb el tarot que devia lluir abans de la revolució.
- 22.—Ja se'l tornarà a posar quan s'hagi acabat la guerra.
- 23.—Seria passat de moda.
- 24.—Com que s'acabarà aviat, amb un «remendo» baratet encara podrà anar fent.
- 25.—D'on ho ha tret que s'acabarà aviat?
- 24.—El de casa és de la Junta d'un Casal que presideix un empleat municipal, i em penso que pot saber-ho, no? Doncs diu que a l'agost podrem celebrar la Festa Major del Triomf.
- 26.—Sí, ja ho diu l'adagi: «Cada cosa pel seu temps; a l'agost cigales».
- 27.—I ara, noia!: que no ho veu que hi ha criatures?
- 28.—No s'hi amoïni... No són tan malpensades com vostè.
- 29.—Però amb quina calma despatxen! Jo que em refiava de les mongetes per sopar! I
- 30.—Ara rai, que es pot sopar a les onze amb claror de dia.
- 31.—Doncs, esperi's: diu que encara avançaran els rellotges una hora més.
- 32.—Aquest estiu farem la sesta a les tres de la matinada d'abans de la guerra.
- 33.—Ho fan per afavorir les que es treuen anys. No m'estranyaria que tot fos obra de la murranga d'algun dels que manen.
- 34.—A aquest pas no ens adonarem que tindrem el Nadal a sobre.
- 35.—Bah! La guerra s'haurà acabat molt abans i cada cosa tornarà al seu lloc. Una persona que penso que pot saber-ho m'ha assegurat que per la Mercè ens menjarem la crema de la pau.
- 36.—I la de la «pera», no?
- 37.—De veritat? Qui li ho ha dit?, si no és preguntar massa...
- 35.—El meu cunyat, que és ordenança de la Generalitat.
- 38.—Ai, Déu ho faci. Déu o el Diable, que no tinc manies i no vull que em prenguin pel que no sóc.
- 39.—Què volen que els digui? Mentre les potències democràtiques perseverin en la seva actitud inversemblant davant l'incendi que amenaça Europa per les flagrants vulneracions del dret i de la moral que es cometen a Ginebra...
- 40.—Demano per parlar!
- 41.—Cristina, quin bec aquesta veïna seval!
- 42.—Sí; és una cotorra molt sàvia.
- 43.—Com es diu?
- 42.—La portera li diu la senyora Trenta-Nou.
- 43.—Però què passa que la cua no s'escurça?

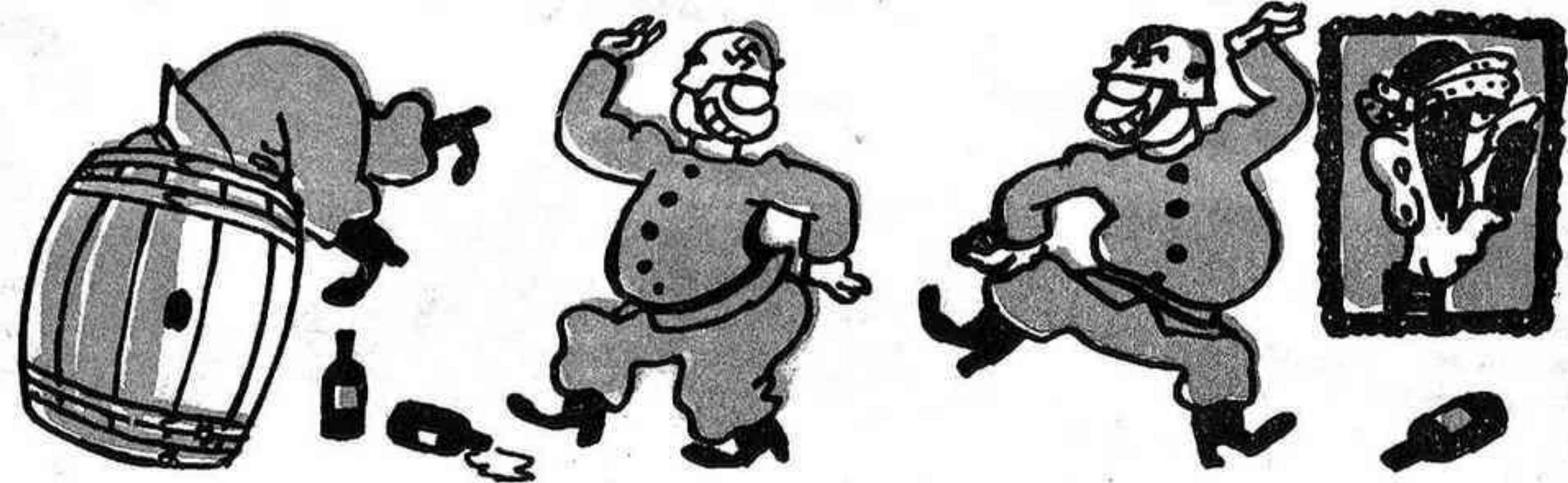

PRIMAVERA

"Dos en uno"

- 44.—Deuen despatxar les mongetes a dotzenes, en lloc de fer-ho a pes. Quina calma!
- 45.—Ja pot ben dir-ho! I jo, queestic amb una angúnia! He deixat sol el nen a casa, jugant amb el gos.
- 46.—Quant temps li té?
- 44.—El gos?
- 46.—El nen.
- 44.—Catorze anys.
- 47.—I no li camina?
- 44.—Si vostè fos mare, com jo, no es permetria aquestes bromes. Quan penso que d'ací a cinc anys me'l poden demanar per anar a la guerra, tinc un ai al cor que em punxa com una espina.
- 48.—Fugi, donal! Que no sap l'adagi? «Quan l'octubre és a la fi, de Tots Sants és el matí».
- 44.—I què «resigna»?
- 48.—Que menjarem les castanyes i els panellets en santa pau i harmonia, perquè la guerra estarà dada i beneïda. M'ho ha assegurat un cosí germà meu que cada dia pren cafè amb un senyor de Madrid, empleat d'un Ministeri, i em penso que pot saber-ho.
- 49.—Em sembla que aquest madrileny corre molt.
- 50.—I tant!
- 51.—Quina gràcia em fa sentir aquests pronòstics!
- 49.—I a mi més que a vostè. Perquè la guerra no s'acabarà fins al desembre...
- 52.—Amb quina seguretat ho diu!
- 49.—Jo només puc dir-los que ahir ja vaig comprar un pollastret, i el peixaré tant com sàpiga, perquè puguem celebrar el Nadal que pertocarà.
- 50.—Ai, no em posi la mel a la boca!
- 49.—¿Vostè ha sentit parlar d'un ministre que es diu... (Ara la senyora Quaranta-Nou diu un nom a l'orella de la senyora Cinquanta.)
- 50.—Vostè dirà!
- 49.—Però potser no ha sentit parlar de qui li renta la roba.
- 50.—No; això, no.
- 49.—I em penso que qui li renta la roba pot saber coses, oi?
- 50.—Bé ho sembla.
- 49.—Doncs, cregui'm, faci com jo... Comprí un pollastret, i engreixi'l, si no vol que la victòria l'agafi desprevinguda...

El general Yagüe, com qualsevol "rojo" mal, és a la presó de Saragossa per espanyol

"La Virgen del Pilar disa
Ca no p' ser francesa
Ca qu'era capitana
Da la Hitleriana"

El general dels moros es lamenta del premi que ha rebut per la seva victòria de la Plaça de toros de Badajoz

Saragossa.—La notícia de l'empresonament del general Yagüe ha causat una certa estranyesa en aquesta ciutat, on tothom feia el brau general espanyol combatent al davant, o sigul, al darrera dels braus espanyols moros en el front de Catalunya. No obstant, s'ha insistit tant en que sí, que sí que era veritat i que no era una notícia de les que ací fa córrer o fem córrer els de la cinquena columna d'ací, anomenada per les autoritats nacionalistes "el 90 por cien-

to", perquè diuen que en forma part el noranta per cent de la població civil i militar.

Es per això que, per tal de confirmar o desmentir la notícia, vaig decidir emprar el mètode experimental i, per aconseguir-ho, vaig anar a trobar un urbà que regulava el tràfic rodat i de blanques al Coso.

—Perdone —vaig dir-li amb els més modos possibles— Si no fuera molestarle, ¿tendría inconveniente en indicarme el camino de la cárcel?

—Man spritch deutsch!

—Què diu?

—¡Ca se habla an alaman!

—Ya me dispensará si le pido perdón, pero no sé.

—No saba, no saba. Ostedes no saban más ca idioma.

No la quiero dasir si non disa Heil Hitler.

—¡Viva España!

—¿Ah, sí? ¡A la cárcel con él!

Va cridar a un altre urbà, i m'hi va lliurar perquè el tanqués. Sense voler havia trobat el procediment.

A LA PRESO

Naturalment, el funcionari municipal que m'acompanyava també era alemany i, per tal que no em seguís rebent el braç i ventant-me cosses als turmells, vaig començar de cridar *Euviva Hitler* i *Heil Mussolini* fins que va rem arribar al benèfic establiment penitenciari, oom d'ací les gasetilles.

—Critaba biva Spanien. Otra ca tal—digué l'urbà al director.

I tot seguit vaig ésser introduït, mitjançant un cop de peu al darrera.

EL GENERAL YAGÜE UDOLA

Vaig anar a parar de cap a l'estómac d'alguí. Alguí udolar i em vaig dir: aquest udol no t'és desconegut!

I, en efecte, no m'ho era, perquè era el general Yagüe. Direm en persona?, que l'emítia.

—¡Usted, mi general! ¡Usted por aquí! ¡Tanto gusto Mucho gusto en saludarle.

EL GENERAL PARLA

El general, amb les mans al ventre, es recargolava. —¡Qué gusto ni qué ocho cuartos! Le fusilo, vaya ni fusilo, a la salida! ¿Por qué está usted aquí? ¿Para darme?

—He cridat ¡viva España!

—¿Cállese usted, por Dios! ¿De manera que usted es español, eh? Vaya, vaya; parece que somos dos—afegí me calmat, ell i els dolors.

Aleshores vaig pensar que potser seria ocasió de preguntar-li els motius de trobar-se tancat.

—Què?—li vaig preguntar—. L'han tancat finalment per allò de Badajoz?

—¿Aquella futesa? No; es que corren malos tiempos para los buenos españoles. Tiempos... aquellos tiempos de Badajoz si que eran buenos tiempos. Uno podía liquidar

una plaza de toros llena de españoles y todo quedaba en casa. Nos con nos, que decía el otro. Pero ahora esos alemanes e italianos se lo reservan todo para ellos y nosotros no podemos escabechar ni un pobre conejillo. Da asco. ¿No tienen bastante carne en su casa? Pues que nos dejen tranquilos. ¿Quiénes son los alemanes e italianos para meterse con mis víctimas? Perdone, que tengo una necesidad.

Se n'anà a un recó de la cella i, posant-se de cap a la paret, començà de dir coses en veu baixa.

—Així, per què l'han detingut?

—Pues por criticar. Porque resulta que todo lo bueno lo hacen ellos y todo lo malo lo hace uno. El fracaso de Madrid, para mí; pero yo no hice más que obedecer órdenes de Franco y Varela. Perdone.

Tornà al recó i tornà a parlar en veu baixa.

—El éxito de Lérida, italianos y alemanes se lo quedan. Y después, si uno hace algo es porque dicen que los rojos no valen nada. Entonces, ¿qué hace uno? Pues echar chispas. Perdone.

I tornà al recó. Quan tornà, per dir alguna cosa, assenyant el recó, vaig dir:

—Conque, echando chispas, ¿eh?

—No; es que aquí no se puede ser español, porque si uno lo es ni así, se la carga. El rincón ese es el de los vivas clandestinos. Ya verá; venga usted.

M'acompanyà al recó i, posant-se la mà al costat de la boca i invitant-me a fer igual, començà:

—¡Viva España! ¡Viva España! ¡Arriba España! ¡Viva España!

—Esto reconforta—comentà després.

—I, perdoni, general, què és això del seu suïcidi que s'havia fet córrer; és veritat?

—¿Què?

—Si és veritat que s'ha suïcidat.

—¿Quién? ¿yo? No; no me he suicidado. Pero quieren suicidarme. Eso de Viena les trae de cabeza y quieren traerse la moda aquí. No se les había ocurrido. Por eso no sé si me voy a suicidar uno de estos días. A lo mejor estoy desesperado de la vida sin saberlo. Y es que estos extranjeros saben mucha psicología.

—Psicología, mi general.

—A mí no me replique. ¡Si sabré yo como se llama el arte de pescar! Venga, que nos aliviaremos un poco.

I ens vàrem alleujar.

—Esos extranjeros —continuà el general— nos van a dejar con un palmo de tierra sin una tumba española, como dijo el otro.

—Però i els seus moros, no són estrangers?

—¿Mis moros? ¡Pero si los moros son nuestros antepasados! ¿No conoce usted las páginas de la Historia patria? Los moros son nuestros abuelos. Y ahora tenta yo unos abuelitos de quince años... Venga, venga usted, que vamos a dar unos vivitas.

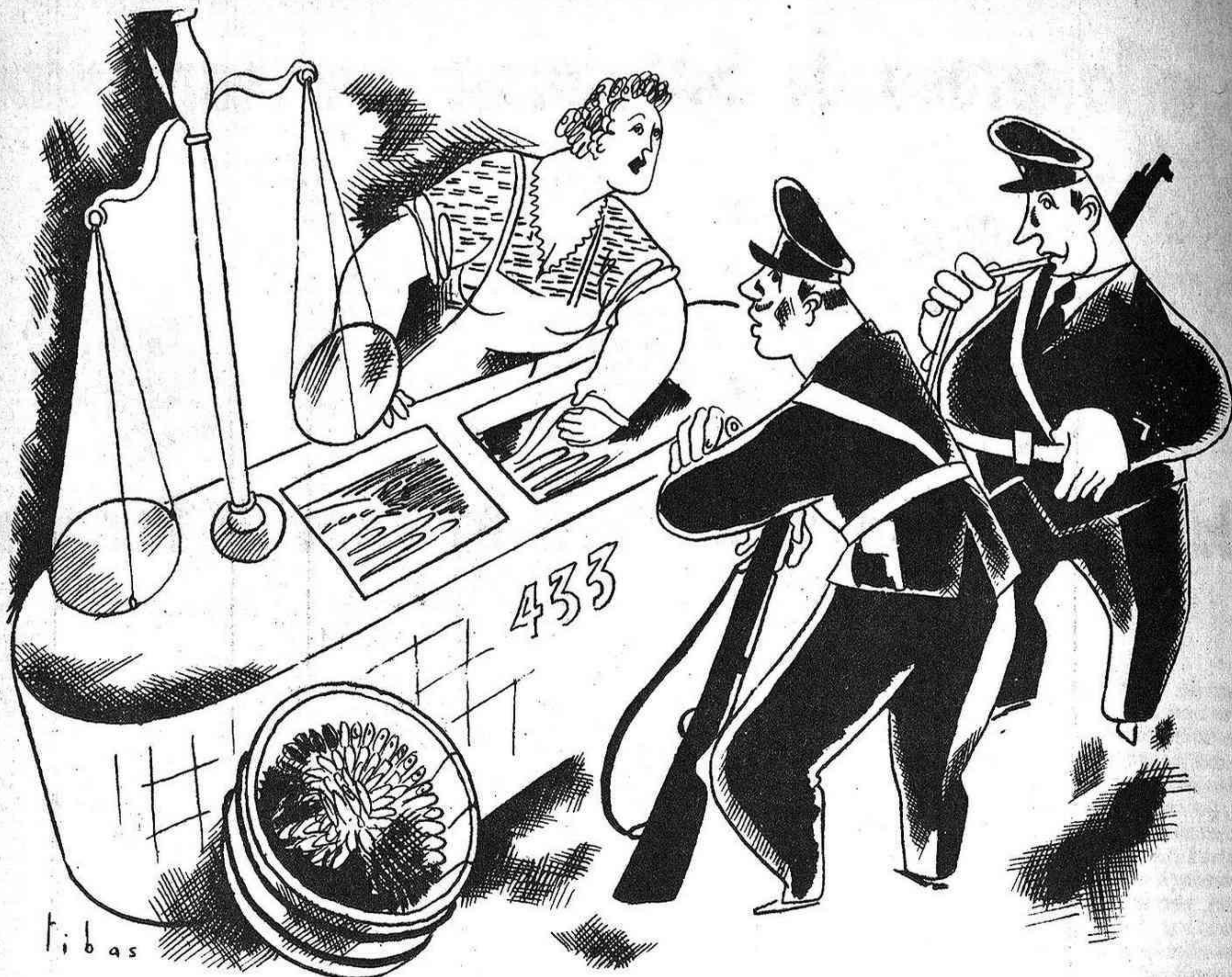
I hi anàrem. Però, de sobte, una veuarra esclatà de l'altra banda de les reixes:

—¿Ca hasen esos? ¡Da cara a la reka! Ens giràrem. L'escarceller ens mirava amb ulls furiosos i una metralladora a punt.

—Heil Hitler!—cridà.

—¡Heil Hispania! —contestà el general. I afegí:— Es terrible; la paga no me da para sustos. Cualquiera día, al despertarme por la mañana, me encontraré muerto.

—A com el bacallà?
—Miri, per ésser per vostès els el daré a preu de taxa.

Tempesta al Barri Xinès

L'imperialisme japonès s'ha atrevit fins i tot a ocupar aquest famós territori

L'OCUPACIO

Barcelona, 18. Urgent.—El japonès han ocupat el Barri Xinès.

RESISTENCIA XINESA

Barcelona, 18. Urgent.—L'ocupació del Barri Xinès s'ha produït a les vuit del matí, aprofitant que, en aquesta hora, els pobladors de l'esmentat Barri descansen de les seves habituals i nocturnes ocupacions.

L'entrada de les tropes japoneses ha tingut lloc per l'Harch-Del-Theatre, a les immediacions de les Rham-Bles. Les tropes xineses s'han replegat carrer Den-Tren-Tha avall, i sembla que resisteixen a Kal-Sagris-Thà. En l'esforçada defensa, s'ha distingit especialment el batalló dels Venedors de Collarets. Els japonesos troben grans obstacles en llur avanç.

FREGAMENTS ANGLO-NIPONS

Barcelona, 18.—Com era de tómer, ha sorgit ja la primera complicació internacional. En una concessió del carrer del Mig-Dia, els japonesos han coincidit amb un destacament de mariners britànics, que es trobaven bebent en una taverna. Un dispar casual ha ferit un dels mariners i s'ha registrat, immediatament, una veritable batalla.

A les cinc de la tarda han estat calmats els ànims. L'Encarregat de Negocis anglès ha

presentat una enèrgica reclamació a les autoritats nipones, exigint excuses i una indemnització pels danys i perjudicis. Els japonesos han presentat les excuses i s'han arvingut a pagar l'import dels dotze litres de vi vessats durant la batalla.

LA BATALLA DE KAL-SAGRIS-THA

Barcelona, 18.—A darrera hora de la tarda d'avui, la lluita bat el seu ple als voltants de Kal-Sagris-Thà. Els xinesos es defensen ferotgement de les escoses de les tropes nipones, que ataquen protegides per grans masses d'artilleria.

Tres columnes japoneses que han avançat per Shan-Thama-Drona, ataquen de flanc les posicions xineses. Aquestes, establertes al llarg dels carrers d'El-Cit i del Mig-Dia, aguanten fermament, i, substitueixen les escasses municions per les llegums i les verdures, que abunden en aquests llocs.

En la batalla són especialment emprades les bombes de peix, que escampen uns gasos terribles, als quals és molt difícil resistir.

A primera hora de la nit, els invasors han aconseguit ocupar Lakri-Holla, a l'altra banda del carrer d'El-Cit, des d'on hostilitzen incessantment els esforços defensius de Kal-Sagris-Thà. Aquests, però, han anunciat que moririen abans de rendir-se, car volen fer honor a la fama mundial que gaudeixen, i han afegit que

estan disposats a prendre totes les mesures necessàries per a assegurar la defensa eficaç de llurs interessos.

EL PREU D'UNA OCUPACIO

Barcelona, 19.—La batalla del Barri-Xinès ha declinat. Els indígenes ja només oposen una lleu resistència a l'escomesa nipona. Aquest matí, ja només es mantenen escassos focus defensius, aprofitant les facilitats del terreny. Per exemple, a les immediacions del Port, a la Cala-Madam i al Pas-Kassi-ho.

Els defensors, en grans contingents, traspassen el carrer Nou-Dela-Rambla, i es refugien a les concessions europees. Resten, només, al Barri Xinès, les dones, que es defensen de l'assalt nipó amb una violència i un ardor realment sorprenents, car generalment no distingien pas la seva raça. Diuen que no es lliuraran, passi el que passi. Els japonesos ataquen sense parar, provistos ara de preservatius.

Realment, cal admirar el tremp i la grandesa d'ànim de les dones del Barri Xinès. D'una natura particularment complaent quan hom se'ls acosta a les bones, en canvi, es rebel·lent violentament quan hom vol prendre-les a la força.

Tot fa preveure que els formidables armaments japonesos s'estrellaran allà on haurien reeixit cinc pessetes ben administrades.

Bibliografia

Un llibre que no te preu

Damunt la nostra taula, com damunt les taules de tots els crítics que no tenen temps ni ganes de llegir, s'hi amunteguen els llibres que el dia que fem dissabte van a parar a les llibreries del carrer de Tallers.

El darrer que hem rebut és, però, tan suggestiu, que ens ha desvetllat un frenètic impuls de llegir-lo i ens ha fet trobar temps si us plau per força: parlem, com el lector ja haurà endevinat, de «Sinceritat», novel·la VERTICAL, de Delfí Dalmau.

¿Qui no coneix Delfí Dalmau i qui no ha llegit novel·les «verticals»?

El popular mestre del Liceu (Liceo, Lycée, Lyceum), se'ns presenta, en aquest nou fruit de l'arbre esponerós de la seva intel·ligència, com un pensador que espera el seu Rodin «pronunci's «Ròdin».)

Ròdin, ròdin els lectors la maneta del motor dels seus coneixements, i facin lloc a l'enfilall que els n'oferim, trets de «Sinceritat», segurs que és la millor crítica que podem fer de la darrera obra de l'il·lustre inventor del «clarisme» (política de Claris, 172).

Vegeu, p. ex., la profunda senzillesa d'aquesta troballa: «Hi ha escriptors que creuen en la imaginació!»

I aquesta desconcertant paradoxa: «...I això no m'acabava de fer el pes, no alleujava la meua vida.»

I aquest estudi psicològic d'un pollastre conscient: «Em va declarar que ell havia hagut de tenir més d'una amiga, alguna temporada fins i tot quatre. El vaig esgarrapar.» —Ben fet, nota —exclama el lector, impulsivament—. Quin incontrolat! I l'acord amb el sentiment de la protagonista —que es diu «Oricel», delicada harmonia dels colors del cabell i dels ulls—, esdevé perfecte quan hom llegeix, una mica més avall: «Entre cops de raons i cops contundents, el vaig tenir a casa fins a les sis de la matinada.» No us fes pena aquest mal home que fa que la seva muller hagi de confessar ingènuament, allunyada de la realitat colpidora: «Per això, havent estat sempre prima, he perdut deu quilos en pocs mesos.» I penseu que el gran hipòcrita li simulava les màximes atencions. «Perquè heu de saber que em portava com una ampolla», diu ella, fent una imatge felicíssima. Es llàstima que el Delfí hagi negligit de dir al lector el contingut de les ampolles que amb tanta cura acostumava portar el vicis marit.

La profunditat psicològica de l'estudi del Delfí Don Dalmau No Pot Dormir arriba a afirmacions tan lúcides com aquesta de la pàgina 22: «I manta dona es creu obligada a dissimular la seva imaginada anormalitat, i a treballar en el llit matrimonial com les prostitutes, com les meuques.» (L'aclariment i els subratllats són de l'autor.)

A la pàgina 34, el novel·lista —ens havia passat per alt dir que l'obra és allò que en diuen un monòleg interior— diu: «No m'ha il·lusionat mai tenir més d'una amiga, ni mai he fet res especial per a tenir-ne una.» Ací, el subratllat és nostre, per destacar un matis de cabdal importància. I, unes ratlles més

avall, obsessionat per la mateixa idea, afegeix: «...sense dedicar-me a desitjar cap intimitat que em fes fer res estrany.» No cregués-siu, però, que es tracta d'un morbós, sinó d'un subjecte d'una finor espiritual que li fa afirmar, immediatament: «Jo no crec que una mare hagi de treballar per a mantenir cap fill ni cap marit. Ni que cap home hagi de mantenir cap dona ni cap fill.» No endebades l'autor és de Terrassa: hem trobat l'anarquista previst anys enrera per Cambó.

La manca d'espai no ens permet d'estendre'ns com voldríem en l'estudi d'aquesta novel·la que l'autor qualifica de «vertical» pel to que pren a mesura que es llegeix i de la qual, per a cloure aquesta lleugera anàlisi, en citarem aquest altre fragment: «A mi em sembla que l'única posició valenta de la dona que no vol fills, o que no en vol més, és de no admetre més jocs!! (Pàg. 48. L'obra en té 125, la qual cosa vol dir que ens quedem curts. No porta preu. Es, per tant, una ganga que no pot deixar-se perdre cap lector de L'ESQUELLA aficionat als esplais, honestos o deshonestos.)

Els prínceps perden els principis

Mala setmana pels prínceps. En pocs dies, tres pretendents a tres trons s'han vist donar carabassa. El príncep Xavier de Borbó Parma, pretendent al tron d'Espanya, candidat dels requetès, ha rebut ordre d'abandonar la zona rebel. «Au, allà!», li han dit. Els alemanys no estan per prínceps que puguin fer ombra al fùhrer. Per això, a Àustria, han dictat ordre de detenció contra un altre príncep, Otto de Habsburg, el fill de l'emperadriu Zita, que fa anys vol i dol i no es decideix a declarar-se obertament al tron que pretén.

Mentrestant, a moltes milles de distància, un altre príncep acaba a la presó els seus somnis de mandat. Es tracta de Joan d'Orleans i Braganza, que pretenia el tron del Brasil, segurament amb la inofensiva intenció de prendre bon cafè.

Els nazis porten pega als prínceps. Els uns, perquè no són persones grates; els altres, perquè ho són massa i, empentats vers el poder, acaben fatalment en la desgràcia.

Prínceps: ull viu! Quan veieu un nazi, gireu-vos-hi d'esquena.

CONDEMNA...BENEFICA

—Podeu triar...O dos mesos de presó, o bé dues mil pessetes...

—Caram; ja ho crec... Vinguen les dues mil!!

OLIVEIRA ES PORTA L'OLI

—Dispensi, no l'havia reconegut!

SOL·LILLOQUIS DE DOS

—Seràs sempre un "camisa vella"?

—I tu? Seràs sempre un camisa imperi?

CAL POSAR PREUS A LA VISTA

—Escolti, vol posar-me els preus a la vista?
—Que se la vol vendre?

Després del Consell de la S. D. N.

El darrer judici de Salomó

Interessant document trobat a Jerusalem a les runes d'una casa enderrocada per una bomba italo-àrab

Per notícies rebudes per telèfon des de Jerusalem, sembla que l'oposició armada dels àrabs contra els jueus i, de retop, contra els anglesos, continua. Itàlia no vol retirar els seus propagandistes voluntaris que no sigui posat en vigor el pacte anglo-italià i, com que Anglaterra no vol posar-lo en vigor que Itàlia no hagi guanyat la guerra d'Espanya i retirat els voluntaris que hi té, el conflicte subsisteix.

De totes maneres, com que en la desgràcia sempre hi ha coses bones, ací, o sigui, a Jerusalem, segons ens diu el nostre comunicant des de l'altre extrem del fil, ha produït immillorable impressió entre la població jueva i l'anglesa, una bomba que un xeik àrab va tirar ahir al matí.

La bomba, de gran potència, i de bona fabricació italiana, causà vint morts, entre ells tres personalitats angleses, i enderrocà dos edificis. Però el millor el cas és que l'enderroc posà al descobert un amagatall on foren

trobat textos del temps del rei Salomó. Això, com és de suposar, ha causat una gran alegria i el xeik, després d'ésser posat en llibertat, ha rebut un passí personal i intransferible de bomba.

Actualment s'estan desxifrant els documents descoberts, en els quals hi ha dades fins ara inèdites del regnat del famós conquistador de la reina de Saba. Entre els documents, ja traduïts, n'hi ha un que és una ressenya d'un altre judici de Salomó.

El document diu així:

«1. Ahir, a les deu del matí, tingué lloc a l'Audiència del Rei de Reis un judici per robatori a mà armada de mercaderies i bestiar.

2. Es presentaren a la sala del judici dos homes, un que portava una rècula de matxos carregats de mercaderies i l'altre que portava les mans a les butxaques.

3. I el que portava les mans a les butxa-

ques digué: Oh Rei de Reis, el més savi de tots, a qui Adonai ha donat el poder de la saviesa, fes-me justícia davant de Jehová.

4. I Salomó, el Rei de Reis li preguntà: Què et passa?

5. I l'home de les mans a les butxaques contestà: Jo venia de Tirsca, en terra de Mo-nassés amb tots aquests matxos carregats que veieu, quan, en travessar les muntanyes d'É-phraïm em sortí al pas aquest home i amb una ballesta metralladora m'amenaçà que si no li cedia els meus drets sobre la propietat de la caravana em picaria.

6. I l'altre home digué: Aquest home ment com el que és, un pelacanyes, perquè el que ha fet és seguir-me a distància i, quan jo he entrat en aquest palau per proposar-vos a vos, oh Rei de Reis, el més poderós i més savi de la terra, la venda de totes aquestes mercaderies, ha vingut i ara diu que són seves. Però són meves i ben meves, i és per això

que us dic si les voleu comprar, que us les donaré ben baratetes.

7. Aleshores l'altre home exclamà: Es clar que us les podrà donar barates, si a ell no li han costat res!

8. I així s'anaren barallant els dos homes per espai d'una hora.

9. I quan hagué passat una hora, Salomó, Rei de Judà, el més Savi del món, va dir:

10. Per què us baralleu?

11. Ja us ho hem explicat durant una hora, digueren els dos homes.

12. I digué Salomó: Doncs ara jo faré justícia. Tu, l'home de les mans a les butxaques, has de saber que quan es porten tantes mercaderies s'ha d'anar armat i amb escolta armada, si no vols que te les robin en un revolt de camí, com ja veus que te les han robades.

13. Però com que vens a mi a demanar justícia, jo haig de tornar a fer el Judici de Salomó, encara que des d'aquell dia ha passat molt de temps i jo ja noestic massa bé amb Jehovà, perquè m'he donat a la vida airada, jo haig de fer justícia i donar-te bons consells.

14. I digué el rei de Judà: Has de saber que jo vull la pau i que als meus anys noestic per orgues. Si jo et torno la caravana a tu, aquest altre home està armat i podria desencadenar una guerra, i jo, abans que tot, vull la pau.

15. A més, ja veus que m'he tornat idòlatria, de manera que tota aquella jurisprudència de la meva joventut ja no obliga a ningú.

16. Aquest altre home diu que venia a vendre'm aquestes mercaderies. Venies també tu a vendre-me-les?

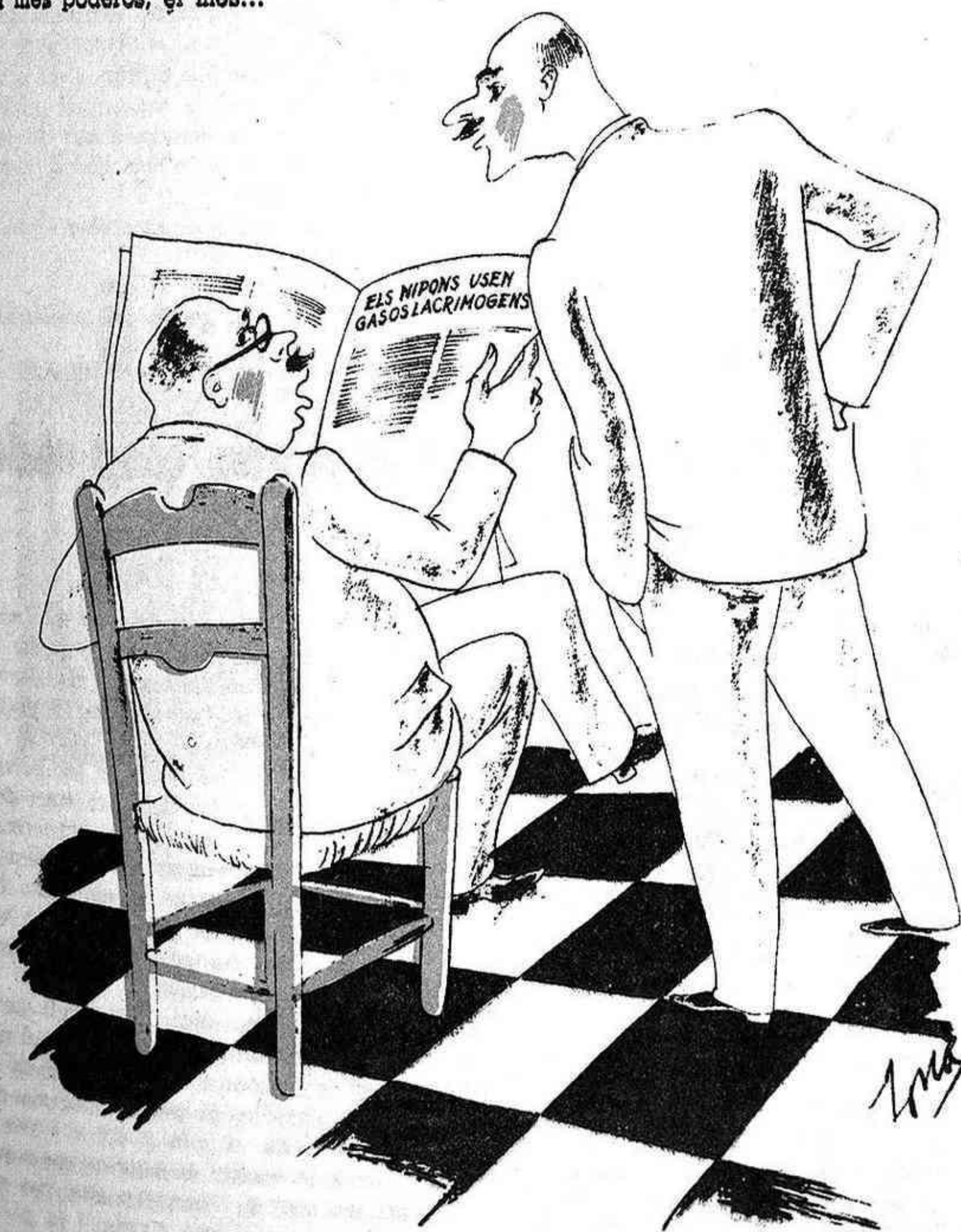
17. Sí, gran Rei de Reis, el més savi del món, el més poderós, el més...

Alfoza

—Voleu dir que l'Hitler vindrà a fer-se beneir?

—I co! Si ell ja és un beneit.

—Es veu que no volen plorar ells sols!

18. Deixa't d'històries, li contestà el Rei, i diga'm el que me n'hauries demanat.

19. I li va contestar l'home: Oh rei poderós. Considera que el recollir totes aquestes mercaderies m'ha costat el treball de molts anys i de tots els meus fills en els camps que tenim a Tirsa; però com que ets tu, te les donaré per tres-centes sigles de plata.

20. I tu?, va preguntar Salomó a l'altre home.

21. Jo, Rei de Reis, a un altre que no fossis tu n'hi hauria demanat sis centes, però per a tu, t'ho deixaré per trenta.

22. I exclamà l'altre home: Oh, miserable lladre. Es clar que ho pots donar per aquest preu, si ho has robat.

23. Però el Rei el va interrompre: T'has avançat al meu judici, home de les mans a les butxaques. Aquest home és, efectivament, un lladre. Però jo sóc realista i la meva voluntat de pau és infinita. Es per això que el meu judici és: L'home és un lladre; però em dona la mercaderia a un preu que em convé més que no pas el teu. Així, doncs, com que de totes maneres l'hauria comprada, la compro a ell. Un savi com jo no pot obrar d'altra manera.

24. I digué l'altre home tot plorant: O Rei de Reis, com ho faré ara jo, pobre de mi?

25. Fes el que vulguis, li contestà Salomó; els fets consumats són els fets consumats.

26. I contestà l'home de les mans a les butxaques: Em cobriré el cap de cendra, m'estriparé les vestidures, agafaré un bàcul i me n'aniré xano xano a reclamar a la Societat de les Nacions.

27. Ves, fill meu, si és aquest el teu gust, li contestà el Rei. Però t'advertixo que a la Societat de les Nacions et diran que el lladre ets tu i te la carregaran.

28. I es va donar per closa la vista.

poti-poti teatral

I A VOSTE, QUI EL PRESENTA?

Llegim:

«Corre el nom del senyor Claudi Castells com a conseller-literari de la Institució del Teatre Líric de Catalunya.»

Ho trobem un encert. Només una personalitat del prestigi intel·lectual del senyor Claudi Castells, tan conegut a casa seva, i les zero obres del qual no han estat traduïdes a cap de les llengües parlades a Europa, Àfrica, Amèrica i Oceania, podia assumir la Conselleria literària d'una Institució inexistente. Felicitem, doncs, els que s'han precipitat a indicar per a un càrrec de tanta responsabilitat l'ignorat nom del senyor Claudi Castells Enlaire.

DE DINS A FORA

En l'antic règim havíem vist en manta obra, i sobretot en funcions de les que en deien d'«Innocents», els comediantes barrejats amb el públic, intervenint en la representació des d'algun punt de la sala. No és que ho fessin, generalment, de massa bon grat. Però l'empresari manava i calia ajupir-se, si us plau

per força. Si no, venia allò del pacte de la fam, per acabar amb el qual hem fet una revolució.

Gràcies a ella, el còmic que abans es dolia d'haver-se de confondre, disfressat, mitja dotzena de vegades amb el públic —no duraven gaire més, per un regular, les representacions de les «innocentades»—, ara s'hi barreja cada dia, «encantat de la vida».

Com? Fent d'acomodadors, com fan en Banyeres, en Gil-Rey, en Saiom, l'Arteaga, en Martí, o de «sereno» de Cinema, com fa l'inefable Salvador Cervera.

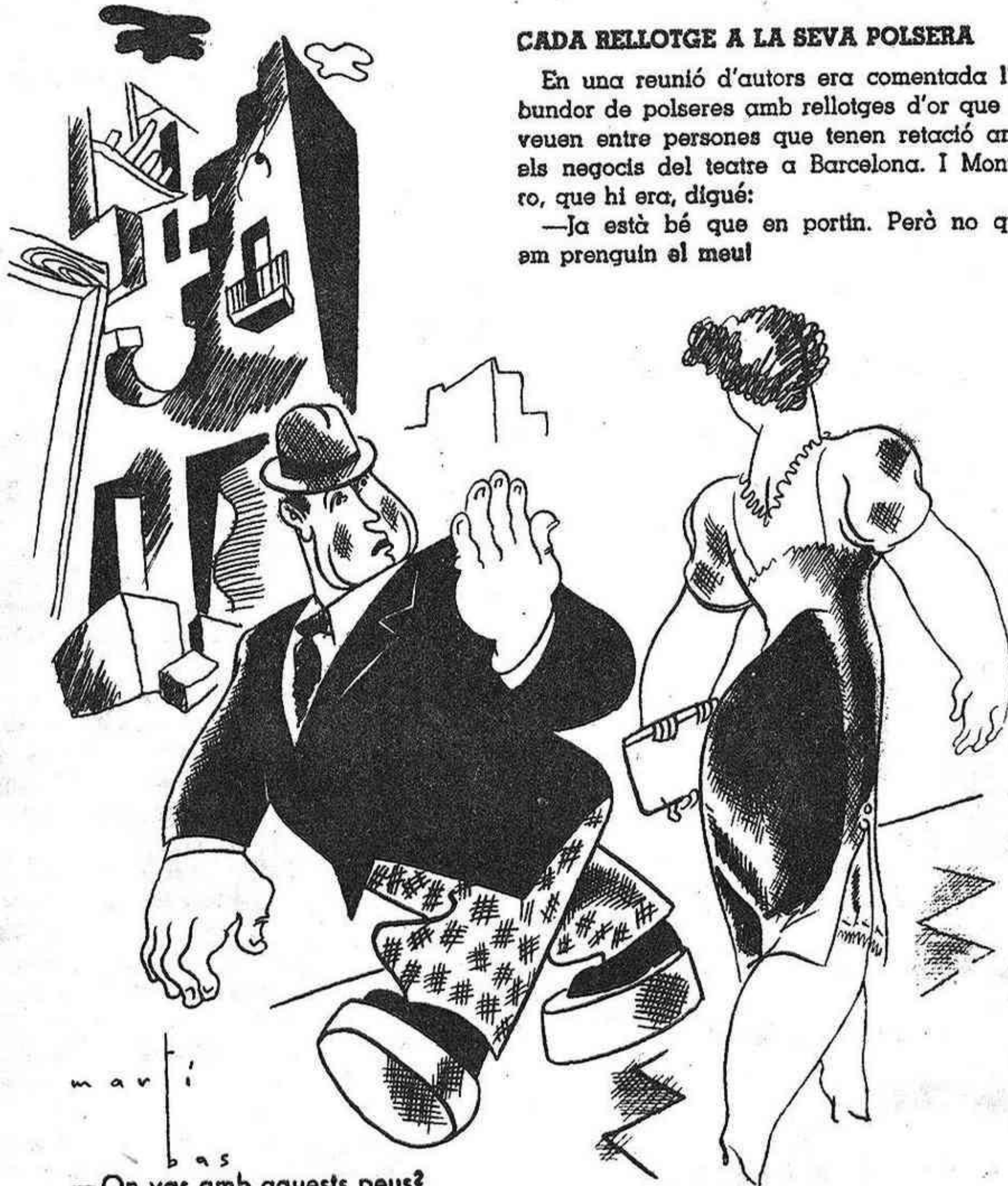
El que no és just que no figurin a les llistes de la companyia que es planten a les portes dels respectius teatres. Si abans hi figuraven com actors, ¿per què no poden figurar-hi ara com a acomodadors? Al capdavant el contacte amb els espectadors no és ara, per ventura, més directe? ¿El Comitè no creu, per exemple, que el 90 per 100 de les dames barcelonines dels 35 per amunt que han vist en calçotets l'Arteaga, no anirien al teatre on avui actua d'acomodador, per poder-lo conèixer de la vora?

Preferim prendre'ns-ho així, què diable!

CADA RELLOTGE A LA SEVA POLSERA

En una reunió d'autors era comentada l'abundor de polseres amb rellotges d'or que es veuen entre persones que tenen retació amb els negocis del teatre a Barcelona. I Montero, que hi era, digué:

—Ja està bé que en portin. Però no que em prenguin el meu!

—On vas amb aquests peus?

—Són de plom. Pertanyo a un Comitè de Control.

LA QÜESTIO ES ANAR FENT

Ens ensenyen un programa d'un teatre d'Olesa de Montserrat —precisant: el que era «Teatre Olesa»—, que ostenta ara el nom de «Teatre Confederal».

—Deu ésser —diguérem al que ens l'ensenyava— que l'empresari deu tenir altres teatres escampats per ci per llà.

—No, no... No en té d'altre.

—Doncs no entenem què vol dir aquest nom aplicat a un teatre.

—Tampoc ho entenen els que li van posar.

—Ah!, així, entesos, home!

LA RUTINA

—¿Us heu fixat que no hi ha manera de fer desaparèixer dels cartells dels teatres de sarsuela els títols de les obres d'autors que són a l'altra banda?

—I tant, si m'hi he fixat! Hi surten amb una constància digna de millor causa.

—Aquesta vegada el tòpic hi va que ni pintat.

EXCES DE PES

En el darrer programa de la temporada que s'està acabant al Teatre Nacional de Catalunya, hi figura, con el lector sap, i, si no, hauria de saber-ho, a més d'«El giravolt de maig» i un acte de concert, el pròleg d'«Els Pireneus». A la sortida d'una de les representacions que se n'han donat, marit i muller comenten:

—¿Per què, essent un pròleg, l'han situat al final del programa?

—Potser per a fer el pes.

—¿No has trobat que el sobrepassa?

ALTA CRITICA

El revister teatral de «La Rambla», parlant de l'obra «Un dia de novembre», estrenada en el matinal de guerra de la Federació Catalana de Teatre Fernández Castanyer, dela:

«J. Roig-Guivernau, un autor jove, se'ns presenta en aquesta obra més que com a un expert comediògraf, com a un excellent observador. «Un dia de novembre» passa a Londres...»

¡Quines coses! ¡I nosaltres que creïem que l'observatori de Roig-Guivernau no passava de Gràcia!

PER LA PATILLA

En un periòdic francès hi trobarem un dia una anècdota del gran tràgic Silvain, que molt abans l'havíem sentida contar carregada al compte de distints comedians indígenes. Com que ens plaia donar a cadascú allò que és seu, i Silvain no era, per exemple, Perelló, mem a reproduir-la, poc més o menys, com la llegírem.

Silvain representava una obra de Dumas i Girardin, «Le supplice d'une femme», en la qual interpretava un marit enganyat i s'enganyava, per al cas, un parell de magnífiques patilles; al rostre, naturalment.

Enmig d'un dels parlaments més patètics, senti que un dels seus companys, bromista i fred, li deia a mitja veu: «Et cau una patilla...»

L'eminent actor, tens de nervis, es posa una mà a una galta, en la qual troba, naturalment, la patilla, s'imagina que la que li ha caigut és l'altra i s'arrenca la que ell suposa supervivent. I acabà l'acte amb una patilla sola.

El que reportava l'anècdota assegurava que el públic, suggestionat per l'art de l'actor, no havia fet cap cas de l'accident.

...Que és molt distint del que es diu quan el fet s'aplica a algun dels nostres comedians. Llavors el teló es fa caure tot de cop, per justificar que les butaques no haguessin anat a parar a l'escenari.

RESPECTE A L'IDIOMA... I AL PÚBLIC

Fragment de diàleg escènic copsat en el Teatre Català de la Comèdia en una representació de «Senyora àvia vol marit»:

L'ACTOR PARREÑO.—Antes que el senyor Baró...

L'ACTOR TORRENTS (a mitja veu).—Abans...

L'ACTOR PARREÑO (amament a corregir la pífia).—Ah, sí! Abans que el senyor Baró...

INDULGENCIA PLENARIA

Quan surti aquest número al carrer, al Teatre Català de la Comèdia hi hauran estrenat un «Poema de Nadal» i un sainet dels catolicíssims Joaquim Ruyra i V. Coma Soley. Es reprèn, doncs, a la sala de la Rambla dels Estudis, la tradició tan devotament iniciada amb «Rei i Monjo». I no tindria res d'estrany que per a. m. g. d. se celebressin en diumenges propers uns oficis matinals cantats a tota orquestra, amb vistes a la finalitat que s'ha proposat aconseguir Cumelles, els íntims del qual asseguren que la seva mà esquerra ha influït poderosament en l'actitud adoptada pel Vaticà durant la «tourné» de Hitler a Roma.

Nosaltres, perquè no sigui dit, li hem concedit una indulgència que no s'acaba mai, mentre segueixi per aquest camí.

ELS BOMBARDEIGS, EL FATALISME I LES SUPERSTICIONS

En un període de la guerra europea Mistinguett actuava a Londres i s'estatjava en el pis de dalt de tot d'un gran hotel, amb un company seu. Un dia les sirenes anunciaren la presència dels zeppelins i el company de la gran actriu li proposà de baixar a l'«hall» de l'edifici.

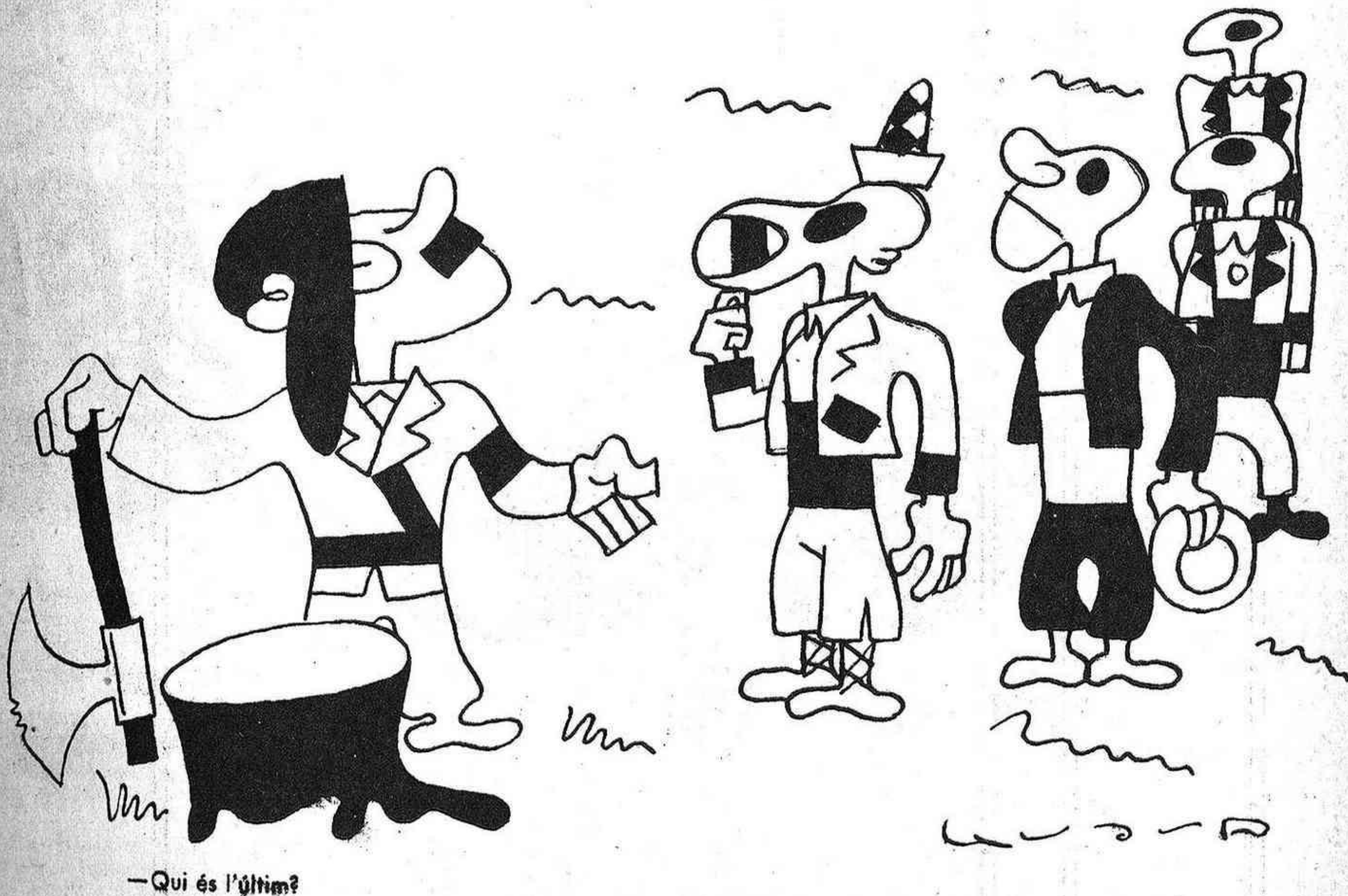
—Per què? —féu ella—. Ja estem bé. Jo sóc fatalista.

—Fes-ho per l'art dramàtic!—aconsellà, patètic, l'home.

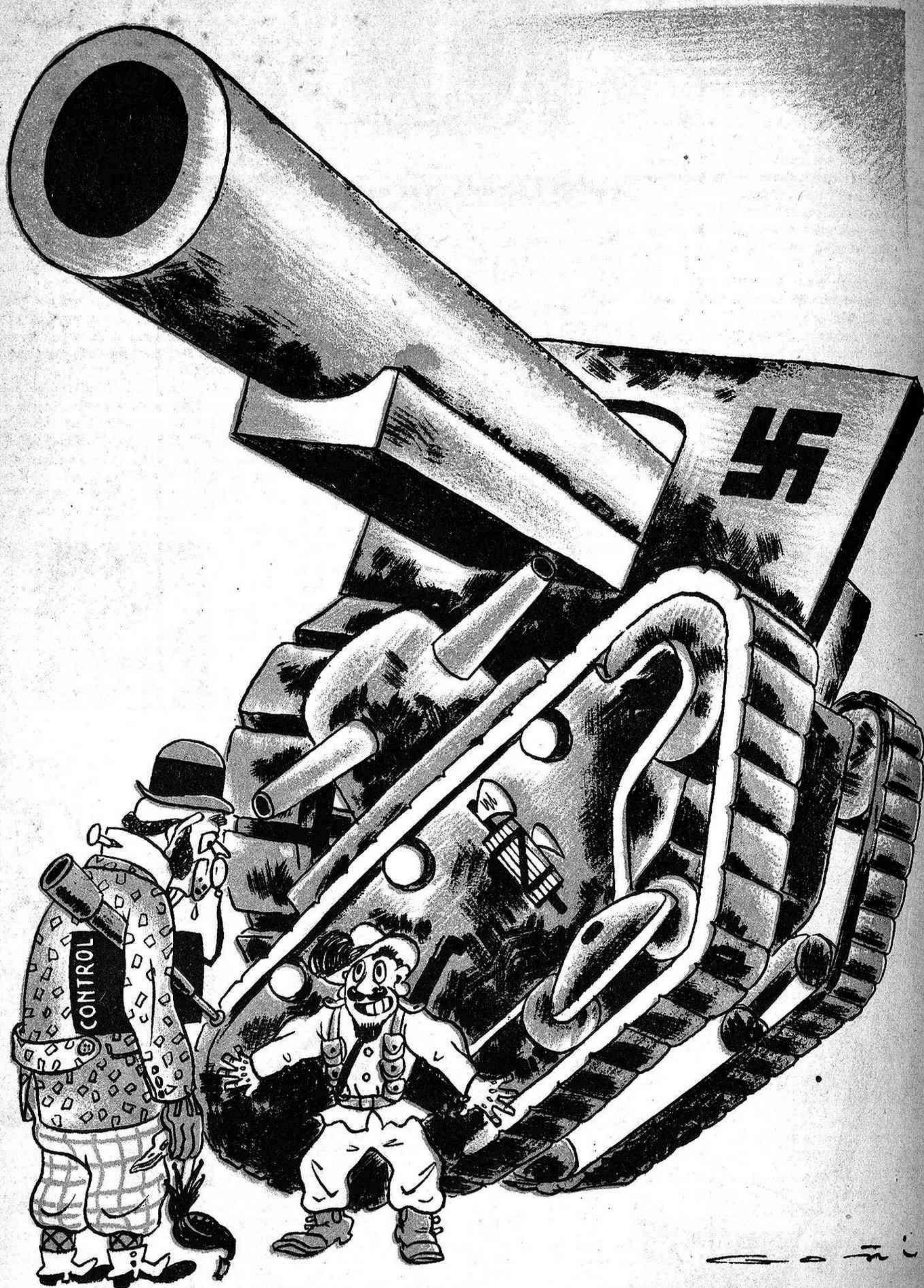
Afectada per l'allegació, Mistinguett es precipitò a l'ascensor. Tot just era a baix, que una detonació, seguida dels sorolls d'un enderroc, féu tremolar tot l'edifici... Una bomba acabava de visitar la cambra de l'artista i ho deixava tot polvoritzat.

Poc temps després, en tornar Mistinguett cap a França, el vaixell en el qual viatjaven ella, el seu company i la seva fortuna, fou atacat dues vegades pels submarins alemanys, sense resultat.

Mistinguett atribueix la seva sort —sembla que n'ha tingut sempre molta durant la seva llarguíssima vida— a la virtut tutelar del número 13. Assegura que tots els esdeveniments feliços de la seva vida s'han produït un dia 13. I, tretze són tretze, no surt mai de casa sense un braçalet del qual en penja un 13... d'or, és clar, tractant-se de Mistinguett.

—Qui és l'últim?

LA RETIRADA DEL MATERIAL

- On són les armes?
- Quines armes?